योऽविद्वान् प्रतिगृह्णाति। सप्तममस्येन्द्रियस्यापक्रामति। तस्य वा उत्तानस्याङ्गीरसस्याप्राणत् प्रतिजग्रुषः। अष्टममिन्द्रियस्यापाक्रामत् [५]। तदेतेनैव प्रत्यगृह्णात्। तेन वै सोऽष्टममिन्द्रियस्यात्मन्नुपाधत्त। अष्टममिन्द्रियस्यात्मन्नुपाधत्ते। य एवं विद्वानप्राणत् प्रतिगृह्णाति। अप यो विद्वान् प्रतिगृह्णाति। अष्टममस्येन्द्रियस्यापक्रामति" इति। तृतीयचतुर्थादिशब्दा वीर्य्यभागपरा अप्राणत् प्राणवायुरहितमचेतनं शकटं उत्तानायाङ्गीरसायान इति तत्तत्पर्य्यायेषु प्रथमपर्य्यायवद्व्याख्येयम्॥

यदुक्तं द्वितीयानुवाकेनाम्नातमन्त्राणां उत्तानमन्त्रेण प्रतिग्रह इति। तदप्यत्र मन्त्रमहिमावेदनप्रसङ्गेन तदीयवेदनविधानार्थं पुनः पठति। "यद्वा इदं किञ्च। तत्सर्व्वमुत्तान एवाङ्गीरसः प्रत्यगृह्णात्। तदेनं प्रतिगृहीतन्नहिनत्। यत्किञ्च प्रतिगृह्णीयात्। तत्सर्व्वमुत्तानस्याङ्गीरसः प्रतिगृह्णात्वित्येव प्रतिगृह्णीयात्। इयं वा उत्तान आङ्गीरसः। अनयैवैनत् प्रतिगृह्णाति नैनꣳ हिनस्ति" इति। पूर्व्ववद्व्याख्येयम्। एवं मन्त्रमहिमाप्यनुसन्धेयमिति तात्पर्य्यार्थः॥

इति चतुर्थोऽनुवाकः॥ ४॥

अथ पञ्चमोऽनुवाकः।

चतुर्थे प्रतिग्रहमन्त्रमहिमाज्ञानं विहितं द्वादशाहर्गतदशरात्रस्य दशमेऽहनि अध्वर्य्युप्रभृतयः प्रष्टारः ग्रहपतिः